

CHIZMACHILIK DARSLARIDA TEST ASOSIDA BILIMLARNI BAHOLASH METODIKASI

Zokirova Shahloxon Akmalxon qizi

Qo'qon davlat universiteti San'atshunoslik kafedrasida o'qituvchisi

Sobirova Maftunaxon Ikromjon qizi

Qo'qon davlat universiteti 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada chizmachilik darslarida test asosida bilimlarni baholash metodikasining nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Test sinovlari o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, grafik savodxonligini baholash hamda ta'lim samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Maqolada chizmachilik fanida qo'llaniladigan test turlari, ularni tuzish tamoyillari va baholash mezonlari tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalari asosida elektron test tizimlarini tashkil etishning afzalliklari ham ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: chizmachilik, test nazorati, baholash metodikasi, grafik savodxonlik, pedagogik texnologiya, elektron test, interfaol ta'lim, bilimlarni nazorat qilish, muhandislik grafikasi.

Kirish

Ta'lim jarayonida o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholash muhim pedagogik jarayon hisoblanadi. Ayniqsa, chizmachilik kabi texnik fanlarda bilimlarni aniq va adolatli baholash ta'lim sifatini oshirishda katta ahamiyatga ega. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar orasida test asosida baholash usuli keng qo'llanilmoqda.

Test nazorati o'quvchilarning nazariy bilimlari bilan bir qatorda amaliy va grafik ko'nikmalarini ham baholash imkonini beradi. Ushbu metod yordamida qisqa vaqt ichida ko'plab o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash mumkin. Shu sababli chizmachilik darslarida test asosida baholash metodikasini ishlab chiqish va takomillashtirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Test nazoratining mohiyati va ahamiyati

Test nazorati — bu o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini maxsus topshiriqlar yordamida aniqlash usulidir. Chizmachilik fanida test topshiriqlari o'quvchilarning grafik savodxonligi, standartlarni bilishi va texnik tafakkurini baholashga xizmat qiladi.

Test nazoratining asosiy afzalliklari:

- baholashning aniqligi va ob'ektivligi;
- vaqtni tejash;
- ko'p sonli o'quvchilarni baholash imkoniyati;
- bilimlarni tezkor aniqlash;
- o'quvchilarning mustaqil ishlashini rivojlantirish.

Testlar orqali o'quvchilarning mavzuni qay darajada o'zlashtirgani aniqlanadi va mavjud kamchiliklarni bartaraf etish imkoniyati yaratiladi.

Chizmachilik fanida qo'llaniladigan test turlari

1. Yopiq testlar

Yopiq testlarda o'quvchiga bir nechta javob variantlari beriladi va ulardan to'g'ri javob tanlanadi.

Masalan:

Qaysi chiziq yashirin konturlarni ifodalaydi?

- A) Asosiy tutash chiziq
- B) Ingichka tutash chiziq
- C) Shtrix chiziq
- D) To'lqinsimon chiziq

Bu turdagi testlar tezkor baholash uchun qulay hisoblanadi.

2. Ochiq testlar

Ochiq testlarda o'quvchilar savolga mustaqil javob yozadi. Bu usul o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini aniqlashda samarali hisoblanadi.

3. Grafik testlar

Grafik testlar chizmachilik fanida eng muhim test turlaridan biridir. Bunda o'quvchilar:

- yetishmayotgan ko'rinishni chizadi;
- qirqim va kesimlarni aniqlaydi;
- noto'g'ri chizilgan elementlarni topadi.

Grafik testlar amaliy ko'nikmalarni baholash imkonini beradi.

4. Elektron testlar

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi natijasida elektron test tizimlari keng qo'llanilmoqda. Moodle, Google Forms va boshqa platformalar orqali onlayn testlar tashkil etiladi.

Elektron testlarning afzalliklari:

- avtomatik baholash;
- natijalarni tez olish;
- masofaviy nazorat imkoniyati;
- statistik tahlil.

Chizmachilik fanida test topshiriqlarini ishlab chiqishda quyidagi metodik talablar muhim hisoblanadi:

1. Aniqlik va tushunarlilik

Savollar sodda va aniq ifodalangan bo'lishi kerak. O'quvchilar savol mazmunini to'g'ri tushunishi lozim.

2. O'quv dasturiga moslik

Test topshiriqlari o'quv dasturidagi mavzularga mos bo'lishi zarur.

3. Murakkablik darajasi

Testlar osondan murakkabga qarab tuzilishi maqsadga muvofiqdir.

4. Grafik elementlardan foydalanish

Chizmachilik fanida testlar grafik materiallar bilan boyitilishi kerak. Chizmalar, detal ko'rinishlari va kesimlar asosidagi savollar o'quvchilarning fazoviy tafakkurini baholashga yordam beradi.

Test asosida baholash mezonlari

Test natijalarini baholashda quyidagi mezonlardan foydalaniladi:

№	Baholash mezonlari	Ball
1	Nazariy bilimlar	30
2	Grafik topshiriqlarni bajarish	30
3	Standartlarni bilish	20
4	Fazoviy tafakkur	10
5	Mustaqil fikrlash	10

Mazkur mezonlar o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini kompleks baholash imkonini beradi.

Zamonaviy axborot texnologiyalari test nazoratini samarali tashkil etishda muhim ahamiyatga ega. Elektron platformalar orqali:

- onlayn testlar yaratish;
- avtomatik baholash;
- natijalarni saqlash;
- statistik tahlil o'tkazish mumkin.

Grafik dasturlar asosida interaktiv testlar yaratish o'quvchilarning chizmachilik faniga qiziqishini oshiradi.

Test asosida baholashning afzalliklari va kamchiliklari

Afzalliklari

- baholashning ob'ektivligi;
- tezkor natija olish;
- o'quvchilarning bilimini aniq aniqlash;
- vaqtni tejash.

Kamchiliklari

- ijodiy fikrlashni to'liq baholay olmasligi;
- ayrim testlarda taxminiy javob berish ehtimoli;
- grafik topshiriqlarni tekshirishning murakkabligi.

Shu sababli test nazoratini amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'un holda olib borish maqsadga muvofiqdir.

Chizmachilik darslarida test asosida bilimlarni baholash metodikasi ta'lim samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Test topshiriqlari orqali o'quvchilarning nazariy bilimlari, grafik savodxonligi va amaliy ko'nikmalarini aniqlash mumkin. Zamonaviy elektron test tizimlari baholash jarayonining aniqligi va tezkorligini oshiradi. Shu sababli chizmachilik fanida test nazoratini takomillashtirish va interaktiv texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. To'xtayev B. **Pedagogik texnologiyalar va baholash metodlari.** – Toshkent: Tafakkur, 2021.
2. Rahmonov R. **Muhandislik grafikasi asoslari.** – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
3. Karimov U. **Testologiya va zamonaviy baholash tizimi.** – Toshkent: Fan, 2022.